

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Nº 47

JUNY

1990

Cartell de na Margalida Pons,
Premiat al Concurs Escolar sobre
drogodependència.

SUMARI

Editorial i Sumari	2
S'ha destapat un merder	3
Lliçó de drogues	4
Casa de la Vila	6
Memòria R.A.M.	7
L'amo En Tomeu "Persona de Poble" 8	
Sa Terradeta	10
Les messes d'estiu (I)	13
Demografia	17
Bullit de notícies	18
Pregó de "L'Ecce Homo"	20
Passatemp	22
El temps i Temps Passat	23
Carrerany Esportiu	24
Feia Carrerany, Excursió	28

EQUIP DE REDACCIÓ

Joan Gelabert i Mas
 Jaume Mestre Llompart
 Jaume Santandreu i Sureda
 Onofre Sureda Ribas
 Magí Ferriol Bauzá

COL·LABORADORS

Delegació d'Informació
 de l'Ajuntament de Maria
 C. Ciclista Maria,
 Pere Sureda i Ribas
 Enric Pozo Mas

Portada:

Dibuix de Na Margalida Pons Vanrell

Fotografies:

Joan Carbonell Estelrich
 Arxiu de "Fent Carrerany"
 Onofre Sureda Ribas,
 Magí Ferriol,
 Pere Ribas

Editorial

EN DIES PASSATS, LA COMISSIÓ PROVINCIAL D'URBANISME VA APROVAR PER UNANIMITAT DELS SEUS MEMBRES LES NORMES SUBSIDIARIES DEL NOSTRE POBLE.

AMB AQUESTA APROVACIÓ ES DONA UN PAS MOLT IMPORTANT I QUASI DECISIU PER LA CONSTRUCCIÓ DE LA URBANITZACIÓ DE MONTBLANC, QUE ÉS VISTA DE DIFERENT MANERA SEGONS ELS CERCLES SOCIALS I POLÍTICS DEL NOSTRE POBLE I QUE A FORA TAMBÉ DIVIDEIX OPINIONS.

A PART D'AQUESTA APROVACIÓ, HAN QUEDAT MARCATS ELS PRINCIPIS QUE A PARTIR D'ARA REGULARAN I CONDICIONARAN LA CONSTRUCCIÓ I L'EQUIPAMENT DE MARIA.

CONTINUAMENT DINS EL NOSTRE MUNICIPI ENS HEM TROBAT CASOS D'INCOMPLIMENT DE LLEIS URBANÍSTIQUES. AIXÒ ARA ES POT VEURE ATURAT AMB LA COOPERACIÓ CIUTADANA, L'ACTITUD FERMA DE LES AUTORITATS MUNICIPALS PER TAL QUE ES RESPECTIN I L'ACCEPTACIÓ DE LES NORMES PER PART DELS VEÏNS.

TOTES AQUESTES COSES HAN DE CONTRIBUÏR A UNA MILLOR CONVIVÈNCIA I A UNA HOMOGENEÏTAT EN LA NOVA CONSTRUCCIÓ D'HABITATGES I LLOCS D'EQUIPAMENT.

Imprimeix:
 Apostol y Civilizador
 Petra
 Nº Depòsit Legal: PM-457/1986

+++++
 + La redacció de Fent Carrerany +
 + no es fa responsable de les +
 + opinions dels qui hi escriuen +
 +++++

Edita:
 Associació Cultural FENT CARRERANY
 Sant Miquel, 4,
 07519 Maria de la Salut

S' HA DESTAPAT UN MERDER

El mes passat els banys de l'Escola de Baix estaven embossats. Vengué un camió cisterna per fer-los nets i netejar les fosses séptiques. I la sorpresa fou monumental ja que resultà que les esmentades fosses no estan connectades amb els banys.

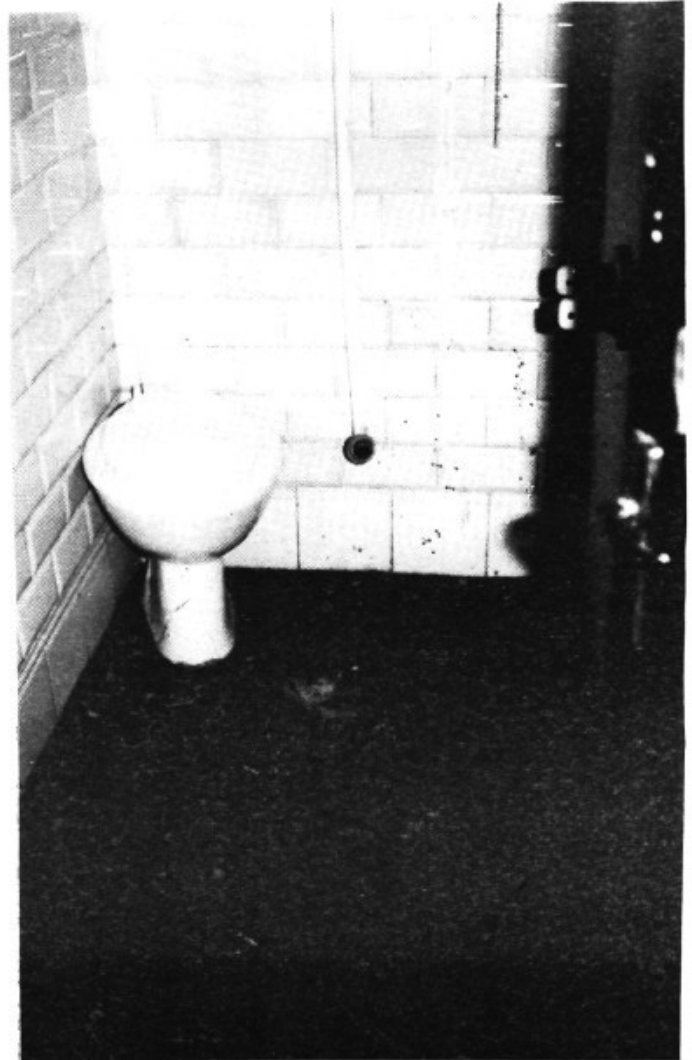
Les fosses són de construcció recent, els banys tenen 50 anys o més, però dins quin cap cap el que es fes aquesta obra sense connectar-la amb els banys?

Manca de previsió, pilleria del constructor, passivitat de l'Ajuntament? A qui corresponia el seguiment de l'obra? Tots podríem compartir les culpes.

Ara hi ha un bany aixecat i quan estires de la cadena dels altres, veus tota la merda passar. On va? No ho sabem però el que si sabem és que de la cisterna que hi ha al pati ni de l'aljub es pot beure des de fa molt temps.

Aquests banys fa tres anys que s'havien d'arreglar, els doblers estaven promesos d'en temps del Batle M. Torelló i llavors ens digueren que després del canvi de batle, M. Torelló per M. Ferriol, aquest ja no hi és i dels doblers no se'n sap res, millor dit, se sap que no vendran enguany perquè ja s'han repartit els pressuposts i no han pensat amb Maria. (Segons el Delegat feim poc renou, l'escola de Maria no és conflictiva). Està ben vist que qui no plora no mama.

Sanitat què en diu de tot això? En sap res? Segons quin establiment públic fos ja estaria tancat.

Pares que hi teniu els vostres fills, què hi teniu que dir? No res? Sequirem tenint una escola tercermundista fins...

Només hem de pensar que els nostres vots valen tant com els de qualsevol ciutadà de primera però tenim uns serveis públics de tercera o no tant. Davant Hisenda, a l'hora de pagar els impostos, també som contribuents de primera. Pens que ens mereixem unes escoles dignes i uns serveis públics millors. No perquè siguem un poble del Pla de Mallorca que està reculant en quant a natalitat ja ens haguin de deixar abandonats. Totes les inversions se'n van cap a la costa. Com més rics són els municipis més doblers reben de l'Administració.

Es ben necessari que exiguem el que ens correspon.

Onofre Sureda Ribas.

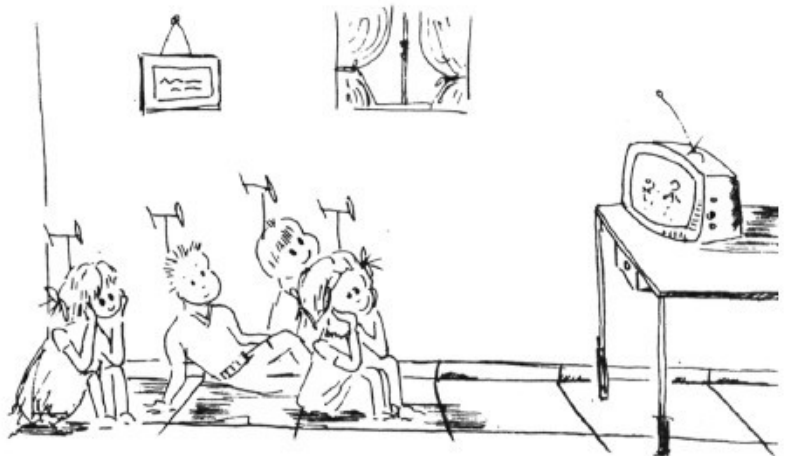

LLIÇÓ DE DROGUES.

Perdonau-me el to acadèmic, gairebé dogmàtic d'aquest article, però m'ha semblat la manera millor per poder encaminar més conceptes i referències.

-No hi és de més tenir a mà una DEFINICIÓ: Droga és una substància tòxica que estimula els sentits, però que esclavitza i mata.

-La droga és tan antiga com la Humanitat. L'alcohol -la droga que continua fent més mal entre nosaltres- va néixer amb la nostra cultura mediterrànea. El tabac va ésser un "souvenir" dels oncles americans. Però avui ens ha envestit la plaga moderna amb la heroïna, la coca; els estimulants com l'èxtasi, LSD; el haxis, dit també costo, xocolata, merda, herba,... i tot el verí que es seguirà inventant per guanyar duros aviat i tenir la gent dopada.

la televisió que ens beu el senys; el poder que corronp; el sexe quan deixa de ser amor i gust per tornar-se depravació; els diners que ens fan màquines capoladores de utopies i persones... Tot això són drogues tan o més perilloses i perserves que qualsevol sobre-dosis de "cavall".

-La pesta de la joventut actual és la droga, de forma especial la heroïna, i ara també la coca. Aquestes drogues a més de destruir la vida de les persones, obliga a molts de joves a convertir-se en lladres i a voltes, en assassins, al mateix temps que els fa prostitutes o "xaperos".

-Tenir un drogadicte dins una casa és com si explotàs un barral de sulfumant damunt la família. Ho destrueix tot. Ho amarga tot. Ho embulla tot. Fins al punt que molts de pares s'estimen més veure'l tancat a viure en l'engoixa de no saber mai que passarà.

-El dragadicte no s'atura davant res. Quan el "mono" el transforma perd el respecte a tot, adhuc matar i morir.

-El drogadicte té necessitat d'enganyar; sempre i a tots, començant per ell mateix i seguint per la família, els amics i acabant pels qui intenten ajudar-lo per molt tècnics, experimentats o psicòlegs que siguin.

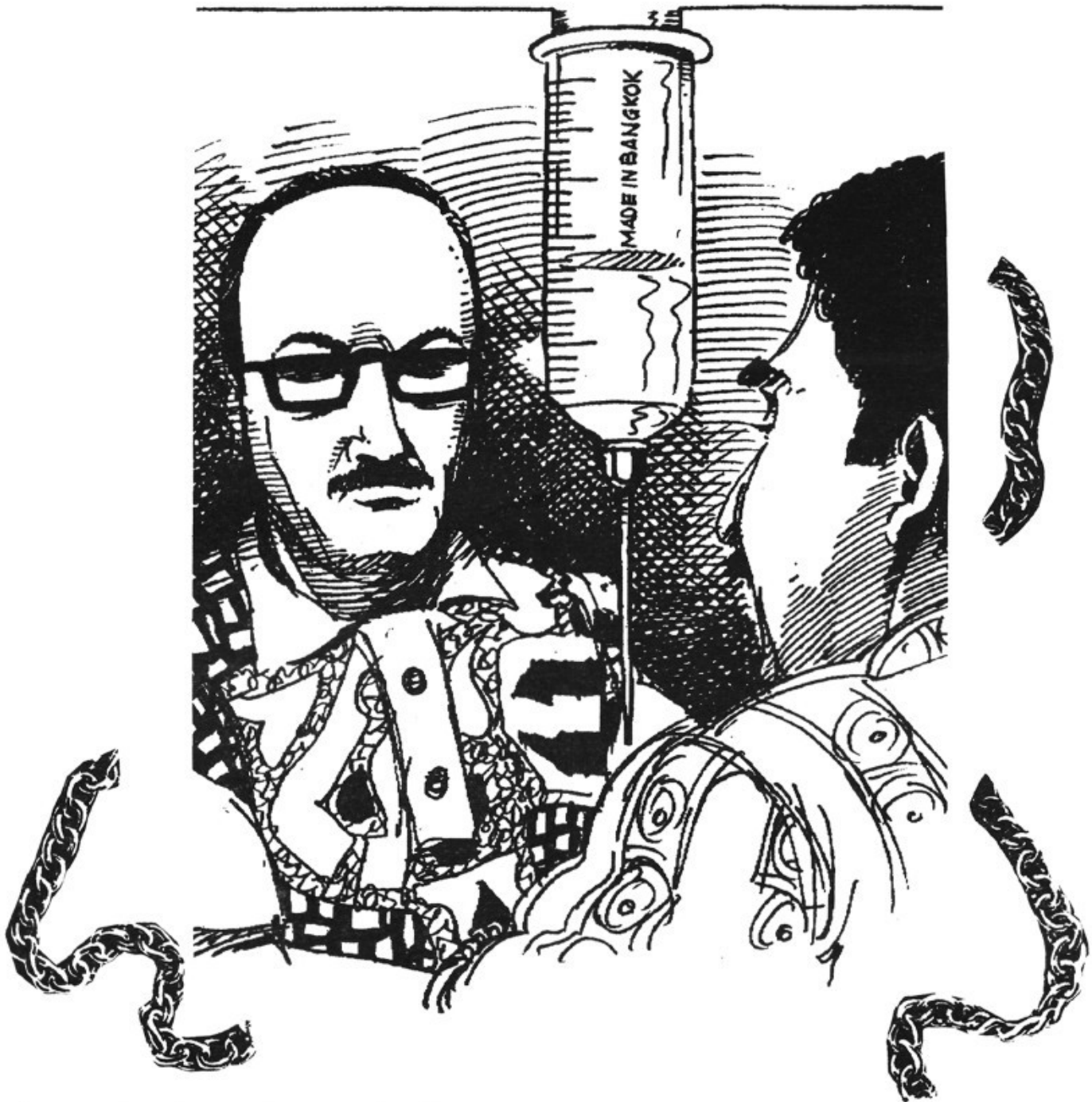
Els capdals i més transitats camins que porten a la DROGA normalment són:

-La curiositat. Aquesta causa cada cop és fa manco important. La informació i la contemplació del desolats panorama han frenat als incauts i els curiosos.

-L'avorrimt. Sense motius per viure hom acaba suicidant-se poc a poc. Aquesta i no altra és l'autèntica força de la

-Si ho agafam pel punt de la dependència, el concepte de droga es pot estendre a tot allò que ens ferma amb nus indestructibles. Així és una droga la Religió quan no duu a la llibertat; el joc que passa de l'oci a l'obsessió; la violència quan s'allunya de la causa que la justifica per convertir-se en matèria;

droga. La droga és una de les grans serventes de la mort.

-L'ambient. La forma normal de propagació de la droga és per contagi. Personal i directe, és el que es nomena en termes propagandístics "el boca a boca". Qui va amb un drogata acaba sempre pinxant-se. Mai no passa al revés, ni el cas de dos enamorats. El drogadicte sempre arrastra a l'altre.

-L'infantilisme. La personalitat del drogadicte és bàsicament dèbil, en el fons no passa de ser un infant mal criat.

-La covardia. La droga és una fuga davant els problemes, siguin personals, laborals o socials. Quan en lloc d'agafar el bou per les banyes ens posam a córrer, el bou acaba aglapint-nos.

-La droga toca droga, converteix a la persona en un malalt crònic de molt difícil, gairebé impossible, recuperació. Totes les institucions que intenten curar al drogadicte es senten com la Creu Roja en una guerra: En mig salven tres o quatre, però la matança continua.

Jaume Santandreu.

Casa de la Vila

PLE EXTRAORDINARI DE DIA 11 DE MAIG

No hi assisteix, amb excusa prèvia, D. Miquel Oliver. Es prengueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, el borrador de l'acta de la sessió anterior(20-4-90).

2.- Donació de compte de la batlia sobre les visites efectuades al Delegat del Govern i al Director General del MEC, indicant la concessió d'una subvenció del 50 % del cost total per a arreglar l'escola de Baix.

3.- Donació de compte de l'anomenament de D. Miquel Gelabert Carbonell com a Jutge de Pau i de D. Pere Antoni Payeras Gual com a Jutge de Pau substituït, per part del Tribunal Superior de Justícia.

4.- Devolució de les fiances definitives a Pere Mas i Construccions i Pavimentacions Siquier per les obres "Construcció de la Llar d'Ancians, 2a. Fase" i "Pavimentació de varis carrers, 3a. Fase", per uns imports de 190.293 pts. i 275.681 pts. respectivament.

5.- Aprovació de la factura 5/90 d'Antoni Cladera per 6 portes, 6 marcs i dos jocs de vidrieres, dels vestidors del Poliesportiu per un total de 200.001 pts.

6.- Subvenció a l'A.P.A. per a un curset de natació: Després de la intervenció del senyor batle, informant de la petició que puja a 144.000 pts, intervingué el Sr. Magí Ferriol, recordant que la Mancomunitat organitzava aquests cursos els anys anteriors a tots els pobles amb piscina, per la qual cosa convendria parlar amb la mancomunitat per a conèixer les seves intencions i després ampliar el que la Mancomunitat no cobris, proposta que fou acceptada per unanimitat.

7.- Aprovar, per unanimitat, la proposta del grup d'UM, sobre iniciar els tràmits per a l'adquisició dels terrenys necessaris per a ampliar el Cementeri Municipal.

8.- Aprovació, per unanimitat, de les llicències sol·licitades per Josep Sabater Vanrell(Nou,6), Pere Mestre Mayol(Plaça des Pou, 10) i Pere Massanet Puigros(Major, 113).

Aprovació, per majoria, amb l'única abstenció del Sr. Batle, de la llicència sol·licitada per Antoni Carbonell Quetglas(Nau Industrial entre camí d'Artà i Deulosal)

**Preparam la celebració de la sortida
del número 50 de Fent Carrerany.**

T'hi apuntes?

**Al proper número darem més
informació.**

MEMÒRIA R.A.M.

PRESENTACIÓ

M'he proposat llevar-me la peresa escriptora, i estar en aquesta plana cada mes. Que no fa peresa escriure? Si ho provau sabreu la resposta. Però, són molt bons aquests exercicis per a vèncer aquesta abúlia i compondre frases amb aquests elements tan bells: les paraules.

Es clar que, per això, manca una motivació. Aquesta pot ser escriure de coses que t'agradin amb les paraules que vulguis o cercar paraules belles, sonores, dient el que puguis. Si la motivació és l'obligació, el text perdrà frescura, originalitat, ... Esper que no sigui així i que aquest apartat de la revista sigui plaent pel qui l'escriu i també per qui la llegeixi. Aquestes són totes les meves pretensions. No hi cerqueu dobles intencions. M'agrada dir les coses pel seu nom i trob molt difícil suportar les mentides, les falsedats, ... El caràcter humà és molt complicat, però les coses, senzilles. I aquesta mescla, caràcters, fets, coses, ... pot ser explosiva. Per això, una altra de les meves intencions és fer

senzilla la complicació de les paraules.

Tal vegada us demaneu el perquè d'aquest títol. La "Random Acces Memory", RAM, expressió anglesa de la qual agafa les inicials, vol dir "memòria d'accés aleatori" i es refereix a una part de la memòria de l'ordinador que conté la informació que, de qualque manera, se li ha d'introduir mitjançant el teclat, del disc o de qualque altra font d'entrada, i que desapareix si es desconnecta l'aparell del seu subministre d'energia. L'única manera de conservar aquesta informació per a posteriors utilitzacions, és gravar-la magnèticament en un disc o cinta, o imprimir-la sobre un paper.

Aquest símil d'aquesta part de

l'ordinador, eina moderna per antonomàsia, i aquesta secció, em serveix per donar una petita idea del que serà. Un lloc on plasmar el que em vingui a la memòria, records, pensaments, idees, estudis, sense una temàtica predefinida ni lligament entre els distints articles, els quals, en desconnectar la RAM, quedaran impresos en la revista.

Tampoc la prosa serà sempre la seva presentació formal. El vers, en tota la seva extensió o en part, hi serà present.

Valguin aquestes paraules com a presentació.

Magí Ferriol.

L'AMO EN TOMEU DISTINGIT COM A "PERSONA DE POBLE-1989"

El passat divendres, dia 27 d'Abril, serà un dia de molts bons records per a l'amo En Tomeu Ferriol, ja que rebé l'homenatge de la Premsa Forana i del Consell Insular de Mallorca, obtenint la distinció de "PERSONA DE POBLE". Aquest concurs, que ja ha arribat a la seva tercera edició, vol esser un reconeixement als mèrits d'aquelles persones dels nostres pobles, que no en tenen d'altre tipus, ja siguin oficials o privats.

El procés és el següent: les revistes associades a la Premsa Forana presenten a concurs un personatge del seu poble, l'entrevista o un treball sobre el qual hagi estat publicat durant el plaç establert. Recordem que en anys anteriors Fent Carrerany ha presentat a Sa Comare Biniali, a l'amo En Toni Regalat i aquest darrer any, a l'amo En Tomeu de l'Havana.

Dia 11 d'abril ens reunirem a la seu de l'Associació a Sant Joan, per a elegir els tres més distingits d'entre els 10 personatges presentats. Ens alegrarem molt de què l'amo En Tomeu fos un d'aquests tres, juntament amb Antoni Peñafort (Recull Informatiu-Son Servera) i En Joan Bujosa (Artà).

Les altres persones foren Bartomeu Ramonell (Bona Pau-Montuïri), Bartomeu Pocoví (Manacor Comarcal), Simó Adrover (Dies i Coses-Calonge), Aina Porcel (N'Alí-Andratx), Catalina Vicens (Montauramañor), Miquel Font (Llucmajor, de pinte en ample) i En Gori Daureo (S'Arenal de Mallorca).

I retornant a dia 27, amb l'amo En Tomeu i la seva dona Bàrbara ens desplaçarem a Can Tronca de Sant Joan. Després de l'arròs brut, la porcella i altres herbes, el president de l'Associació de Premsa Forana, Carles Costa, presentà l'acte amb un breu parlament, al qual seguiren els del Conseller de Cultura del CIM, Sr. Alfonso Salgado i el del President del Consell Insular, Sr. Joan Verger.

Acte seguit es procedí a l'entrega dels diplomes a les 10 persones presentades i de tres ceràmiques als més distingits.

L'anècdota, per a l'amo En Tomeu i la seva dona, fou que la ceràmica que li correspongué, un gros plat fet a "Art de Mallorca", de Manacor, teniu un enorme crull que s'havia fet en coure-la al forn. Ens prometeren que en poc temps tendrien solucionat aquest problema, cosa que a hores d'escriure aquest article, no s'havia complit.

Enhorabona, l'amo en Tomeu, de
part de tots els qui feim aquesta
revista.

Magí Ferriol.

SA XERRADETA:

Qualsevol persona de Maria que hagi viscut de prop el món del futbol aquests darrers vint anys sap quin paper hi ha jugat n'Esteve.

Més de dues vegades, Maria ha estat a punt de quedar-se sense equip representatiu, perquè ningú s'ha volgut posar al seu davant estirant el carro i donant la cara. I n'Esteve ho ha fet. Una i altra vegada. Per tots aquells que hem estat a les seves ordres, en un moment o altre, n'Esteve, és i serà sempre es "Mister", així a l'anglesa, que és tal i com carinyosament ets al.lots de Maria l'hem anat anomenant.

-HAS PERDUT MOLTS DE DUROS AMB SO FUTBOL, ESTEVE ?

-Supòs que sí. Perquè a més de no cobrar, he pagat. Si t'he de dir sa veritat crec que s'única vegada que no n'hi he hagut de posar de sa meua butxaca, va ser fa dues temporades que vaig anar a entrenar l'Ariany. Me pagaven sa benzina i pes "gastos". I ets al.lots eren molt disciplinats i molt nobles. Pensa que amb una plantilla d'uns catorze jugadors, només en solien faltar dos o tres en ets entrenaments. A Maria, d'una plantilla de vint jugadors, són poques ses vegades que n'hi hagi més de mitja dotzena.

-PER QUÈ CREUS QUÈ PASSA AIXÒ ?

-Mira, a Maria lo que hi ha molt, són jugadors de cafè. I és en es camp, en ets entrenaments, allà on se fan es jugadors, no en es cafè.

-QUANTS D'ANYS FA QUE ESTAS VINCULAT AMB SO MÓN DES FUTBOL ?

-Deu fer prop d'una vintena d'anys. De fet, jugador jo no n'he estat mai. Quan començava es bon temps, que aplanàvem un bocí, per Son Roig, o una altra banda, per anar a jugar-hi, jo no hi podia anar, perquè me n'havia d'anar amb mon pare a fer feina. I si un no comença de petit ja no hi ha res a fer.

-I VINCULAT COM A DIRECTIU O ENTRENADOR ?

-Va ser quan en Joan Riutord de Sineu, "Es Sifoner", que entrenava es juvenils, me va dir si volia fer de delegat de s'equip. De llavors ençà ja no ho he deixat. Quan en Joan se'n va anar, jo vaig agafar es juvenils i els vaig dur un parells d'anys.

-I QUINS CONEIXEMENTS TENIES DE FUTBOL, PER ARRISCAR-TE A ENTRENAR UN EQUIP ?

-No en tenia cap. Va ser llavors quan vaig veure sa necessitat d'adquirir uns coneixements teòrics i pràctics per poder fer-ho de sa millor manera possible. Amb en Jaume de Deulosal i amb en Rafel Catinc, es batle d'ara, baixàvem a Palma dos pics per setmana, per treure-mos es títol. Me'n record que com a professors vàrem tenir n'Oviedo, que va ser entrenador del Mallorca, en Borràs del Barrio, que ara es es President de sa Balear de Futbol, com a àrbitre, i un metge que no me'n record que nomia que mos ensenyava medicina esportiva.

Ser entrenador és una qüestió de temps. Jo vaig fer es curset per aprendre coses, que hagués tardat molts d'anys a aprendre d'una altra forma. Si t'he de ser sincer, em va costar molt. Pensa que després de deu hores de feina de picapedrer, anar-me'n cap a Palma no em resultava massa atractiu.

amb n'ESTEVE MAS es "Mister"

-A MÉS DE DELEGAT DE S'EQUIP I D'ENTRENADOR, HAS ASSUMIT ALTRES CARRECS O FEINES ?

-Sí, he fet de tot. Durant dos anys vaig ser president i entrenador alhora, i si no he jugat en es mateix temps ha estat perquè no en sé més, ja que més de dues vegades m'he trobat que no tenia ets onze jugadors necessaris. Som ben conscient que més de dues vegades es fet que jo m'hagi sacrificat, ha permès que hi hagués futbol a Maria. Sé que no he de demanar res a ningú, però més d'un cop te sents malament quan veus que tothom t'exigeix molt i a canvi n'hi ha pocs que donin tot lo que tu has donat.

-POTS PRESUMIR DE CONÈIXER TOTS ES CAMPS DE FUTBOL DE MALLORCA ?

-Si no els conec tots, poc hi falta. Excepte es camps nous que s'han anat fent aquests darrers anys, crec que sí.

-SI POGUESSIS TRIAR ENTRE ENTRENAR INFANTILS, JUVENILS O REGIONALS, QUINS PREFERIRIES ?

-Es més agraits són sempre es més petits, es benjamins. A més es pares t'ajuden. Veus que hi ha pares que aprecien que es seu fill s'entretengui i passi unes hores a sa setmana jugant a futbol amb altres al.lots com ell, que no que estiguin sense fer res i anant pes cafès. Es futbol, desgraciadament, no té una consideració d'esport atractiu per a molts de pares. Fa més fi dir que un fill juga a tennis o a bàsquet, que no que jugui a futbol. és una llàstima, però és així.

-TRIA: UN BON JUGADOR, PERÒ CAPARRUT I INDISCIPLINAT, O UN JUGADOR NORMALET, PERÒ VOLUNTARIÓS I DISCIPLINAT.

-Es segon, sense dubtar-ho. Es futbol és un joc d'equip. Per cada vegada que un bon jugador et solucionarà un partit, si és

"SA XERRADETA"**AMB****n'Esteve Mas**

caparrut i indisciplinat te'n farà perdre dos. És cas de sa plantilla actual, és una cosa per aquest estil. Crec que tenc una plantilla on hi ha uns quants jugadors que tranquil·lament podrien jugar a categories superiors, però els perd sa seva manera de ser i d'entendre es futbol.

-PEGARIES O HAS PEGAT CAP BUFETADA PER UN PARTIT DE FUTBOL ?

-Ara, no. Abans, segurament que sí, que m'hagués barallat per una qüestió de futbol; era més jove i més impulsiu. També és cert que més de dues vegades hi has de posar molt de fetge i has d'aguantar coses que et saben molt de greu.

-TAMPOC NO T'HAN EXPULSAT MAI ?

-Sí, una vegada, a Inca. S'àrbitre va fer unes quantes coses que eren clarament injustes i jo vaig protestar. Em va treure sa targeta dues vegades i m'expulsà de sa banqueta. Ara bé, deixant es cas de qualcun d'especial, consider que ets àrbitres sí que se mereixen un monument. Perquè lo que ha d'aguantar un àrbitre enmig d'un camp de futbol ...

-HAS CONEGUT MOLTS D'ENTRENADORS QUE HAN PASSAT PER MARIA TOTS AQUESTS ANYS. FES-NE UNA VALORACIÓ.

-He conegut en Miquel Catinc que va ser es primer que va agafar es carro, en Romero, en Riutord, en Clay, en Montserrat. Possiblement en Montserrat hagi estat de tots ells, qui tenia més coneixements de futbol i una psicologia de cara a es jugadors més bona.

-I DES PRESIDENTS QUÈ ME'N DIUS ?

-Es primer va ser en Jordi Pastor, en Toni Morey, l'amo en Joan Murero, l'amo en Bernardí, en Pere Mas, n'Andreu Bergas, en Joan des Xivarri, en Jaume Bergas i es temps que ho vaig ser jo. Amb so que me vaig entendre millor va ser amb l'amo en Joan Murero, però puc dir ben tranquil que amb tots m'hi he trobat molt bé.

-DE TOTS ES JUGADORS QUE HAN PASSAT PER SES TEVES MANS, QUINS DESTACARIES ?

-Es més complet segurament que ha estat en Macià Ramis. Era un deportista de dalt a baix. Vivía pes futbol. Només el vaig tenir una temporada de juvenil. Llavors destacaria en Damià "Menut" com es que ha donat es rendiment globalment més alt durant tots aquests anys, a pesar des seu caràcter. Des que han vengut de fora, n'hi havia un de català que es deia Esteban que era un jugador molt fi. Es més espectacular possiblement hagi estat en Chango, un foraster que vivia a Muro. Era un jugador extraordinari.

Seguim parlant i parlant i recordant. Jo li coment si se'n recorda d'un partit de juvenils, en el qual, per divertiment tots els jugadors, excepte el porter, vàrem sortir amb els números canviats i jugant en una posició que no era la nostra. Al cap de cinc minuts ell va fer un xiulet i tots els jugadors alhora i "passant" del joc i de la pilota, començarem a córrer en direcció a la nostra posició habitual, mentre els jugadors de l'equip contrari no sabien què passava i no entenien res de res. O aquell altre partit en què tots els jugadors entraren al camp amb un "puro" a la boca. Tanmateix confessa que a part de passar-s'ho bé qualche vegada ha tengut por; com una vegada a Campos, on la gent empipada va estar a punt de tomar els vestidors.

-FINS QUAN TENDREM ESTEVE EN ES FUTBOL DE MARIA ?

-M'estim més no dir res, perquè així es dia que me cansi me n'aniré, però lo que és cert és que es futbol de Maria no pot seguir depenent de sa voluntat i des sacrifici d'un "bona-fe" com jo. S'ha de plantejar d'una altra manera.

JOAN GELABERT I MAS

LES MESSES D'ESTIU: (Mètodes i sistemes tradicionals).

Pere Sureda

Una revista com la nostra, a més de ser un lloc de trobada, de discussió, dels diversos interessos puntuals que formen la nostra col·lectivitat té, i encara millor tindrà, un valor afegit: el de ser un document escrit de la vida d'aquest poble, tot el temps que la revista tiri endavant. Només per això ja s'ho val la seva existència. I si avui deixam constància escrita de coses que demà formaran part de la nostra història, no és gens estrany que també, per escrit, intentem recuperar allò que el temps se n'ha endut sense que ningú, o gairebé ningú, se n'hagi preocupat de recollir.

Seccions com "Sa Xerradeta", investigacions sobre el nostre passat social, econòmic, cultural, polític, etc, que diversos col·laboradors ens remeten de tant en tant, ens permeten recuperar - i per tant deixar-ne constància escrita - coses, aspectes, situacions, etc. que configuren la nostra història i fan que ens coneguem millor i ens identifiquem més com a poble.

és en aquest sentit que a partir d'aquest mes i durant uns quants mesos, publicarem, si Déu ho vol, un treball, modest en les seves pretensions, però prou interessant i valuós en els seus resultats, sobre unes feines que l'acceleració de la vida moderna ha convertit en pocs anys en, gairebé, peça de museu: Les Messes d'Estiu.

La tecnologia aplicada a aquestes feines ha contribuït. és cert, a una millora de les condicions de vida dels treballadors del camp; però alhora, com tot procés de canvi, una sèrie de coses s'han anat perdent pel camí. Les relacions humanes que aquestes feines generaven, - amb tot el que això implica de fet cultural, social, etc. - s'han trencat de sobte i tot un món s'ha perdut amb elles. D'aquí ve la importància d'un treball com aquest, que el seu autor, en Pere Sureda, ens ha fet arribar generosament.

EQUIP DE REDACCIÓ

COMENCEN LES MESSES: A SEGAR FAVES.

Tot començava a finals de Maig o a principis de Juny, quan els favars començaven a mustiar-se. Llavors ja podiem dir que s'havia acabat la bona vida. Quan arribava l'hora, el nostre pare ja ens tenia preparada una falç per a cada un i a segar faves s'ha dit, per allò d'acomplir amb el refrany que diu: "En es maig a segar vaig".

Per fer aquesta feina ens havíem d'aixecar molt dematí, aprofitant la rosada, ja que quan surt el sol, les faves s'escalfen, no se seguen bé, se rompen i les bajoques i les faves cauen per terra.

Agafàvem un saó cadascun, la falç amb la mà dreta, i amb la mà esquerra procuràvem agafar la planta pel mig, per evitar possibles tallis als dits. Quan ja no ens cabia dins les mans, ens giràvem al darrera i fèiem gavelles, una al

costat de l'altra, i així fins que havíem arribat d'un cap a l'altre de la finca.

Les primeres hores eren les més avorrides, perquè la son i la manca d'hàbit en aquella feina, feia necessari entrar en ritme. Quan havien passat unes hores, ens aturàvem a berenar, i descansar un quart o vint minutets, i de seguida hi tornàvem. Aleshores tot canviava; la cosa s'animava un poc més i quasi sempre hi havia qualcú que començava a entonar qualche cançó, com aquestes per exemple:

Qui no la sega l'arranca,
i així tots treballam,
si acabam per Sant Joan,
anirem a Sa Font Santa.

No heu conegut l'amo en Pebre,
que em va mostrar de segar,
entre sa terra i sa mà,
sa falç just hi ha de cabre.

LES MESSES D'ESTIU (Mètode

Segadors afiançats,
tot lo dia feis es bovo,
no talallau sinó es covo,
que l'aplec qui l'ha escampat.

Es segar a escarada és agre,
perquè segam en sa nit,
es jornal és divertit,
si en caure es sol, l'amo el paga.

Sa meva falç me reganxa,
i ja me reganxava antany,
ses al.lotes d'Ariany,
són peludes per sa panxa.

Sa meva falç me reganxa,
reganxa i reganxará,
sabeu qui la'm va dentar
en Lucero de sa Tanca.

Segar a Son Brondo germans,
és com anar-hi amb galera,
un homo tresca més terra,
que un caçador amb nou-cents cans.

Una vegada havíem acabat de segar es
boci corresponent, deixàvem les gavelles
esteses en terra, perquè secassin del
tot, durant uns quinze dies. Passat
aquest temps anàvem a fer les garbes.

A SEGAR ORDÍ

El següent a caure era l'ordi.
Començàvem a segar els carreranyes de les
voreres i les llobades dels arbres, allà
on n'hi havia; per tal que quan vengués
el segador amb la seva màquina de segar,
no trobàs impediments ni noses pel mig.

Mentre segàvem el carrerany i les
llobades, per alegrar l'ànim i espantar
els mals esperits, el millor era cantar.
Habitualment era el meu germà el primer
que començava; darrera d'ell s'hi
apuntava el meu padrí i darrera d'ell,
jo. Vet aquí qualque cançó d'aquelles:

Ordiet quan vares néixer,
mal t'haguessis afevat,
perquè curt t'has aturat,
i tenies lloc per créixer.

S'ordi de Son Puig parlà,
i ho digué a sa madona,
jo no seré cosa bona,
perquè em sembràreu tardà.

Un frare dalt d'una cel.la
no passa fred ni calor,
no està així un segador,
que l'amo es collons li vetla.

Vaig segar vint-i-un dia
sempre en es vostre costat,
i encara no m'he cansat,
altre tant hi segaria.

Safalcau i posau brins,
i feis qualque remanyola,
ja ho va dir s'al.lot d'en Pova,
que mal hi fa estar defora,
mentre hi hagi lloc dedins.

L'any quaranta vaig segar,
a dins es lloc de Boscana,
devora una jovençana,
i mai no la vaig sentir cantar,
sinó que sempre va anar,
de puput i mala gana.

i sistemes tradicionals).

Es temps de segar ses dones,
sa regata des cul pud,
i sa camisa s'estufa,
i es cul fa tup-a-tup.

Amb sa falç m'he fet un tall,
da'm un bocí de gonella,
bé va fer no segar ella,
jo no n'hagués après mai.

Amb sa falç m'he fet un tall
i un que en tenia són dos,
en tenc un de dificultós,
i s'altre no curarà mai.

Jo tenc una falç de ferro,
amb ses dentetes d'acer,
sa meva germana té,
un homo que és vertader,
i alegre com un enterro.

Ella sega amb una falç,
que diu que li fa calor,
no en tindrà diumenge, no,
quan sortirà des sermó,
que durà ets enagos blaus.

LA MAQUINA DE SEGAR

La màquina de segar que era estirada per un mul o un cavall, era conduïda normalment per un sol home, sempre que aquest fos pràctic i que l'animal estigués ben ensenyat. Si no era així, es feia necessari que una segona persona conduís l'animal pel davant.

La màquina de segar constava de les següents parts:

El banc, que estava format de fusta amb una roda al davall i al damunt una cadira també de fusta per seure el segador. Al costat dret, una caixa per a guardar-hi les eines i al costat esquerre la postissada, que era una post plana on queien els brins i que estava unida al banc. Davall de la postissada hi havia una roda petita, i davant una serra que anava dins unes dents que eren mogudes per una politja que estava agafada al banc, i que servia per tallar els brins.

Davant el banc, dos braços de fusta que servien per enganxar-hi l'animal.

El segador, a les mans, duia una forca de fusta amb un mànec llarg, unit a un pal amb dents de fusta, que servia per decantar els brins i tirar les gavelles baix de la màquina.

El maquinista assegut dalt de la cadira, es fermava les regnes una a cada cama, per tal de poder conduir l'animal. Amb les mans agafava la forca.

Mentre el segador anava fent la seva feina, els altres ens preparàvem per fer les garbes. Per aquest motiu, un dia abans, preparàvem els vencills, que durant l'hivern havia fet el nostre padri. Banyàvem els caps, per tal que a l'hora de fermar no es rompessin i fossin més fàcils de lligar. Llavors els ficàvem dins un sac perquè no els fugís la humitat, per dur-los el dia següent al camp.

LES MESSES D'ESTIU

(Mètodes i sistemes tradicionals).

CONFECCIÓ DELS VENCILLS

Els vencills eren de càrritx, que el meu padri, un any abans, havia duit de Betlem, devora la Colònia de Sant Pere d'Artà. Hi anava amb una somera i un carro, abans de l'estiu. Una vegada el carro ple, tornava cap al poble i així tenia, com ell deia, randa per tot l'any. Sobretot els mesos d'hivern devora el foc.

La confecció dels vencills era una tasca prou llarga i laboriosa. Primer havia de posar el càrritx en remull durant uns dies. Llavors es treia de l'aigua, es posava damunt un piló de fusta i amb una maça també de fusta li pegava molts de cops per tal d'ablanir el càrritx i així treballar millor. Llavors amb paciència i enginy s'havia de trenar.

Quan els vencills estaven fets, els penjava a una estaca clavada a la paret i allà reposaven fins que arribava l'estiu. La feina següent era agrupar els vencills de deu en deu, formant cavallons, per tal de facilitar el seu compte.

LES GARBES D'ORDI

Quan arribàvem al camp trèiem el sac amb els vencills. En trèiem dos cavallons i els altres els deixàvem a l'ombra d'una figuera o davall d'unes gavelles, en cas que no hi hagués cap arbre pels voltants. Quan els acanbàvem anàvem a cercar-ne més.

Estiràvem un vencill o dos a terra, feina que em tocava quasi sempre a mi, per tal d'avançar la tasca. Les gavelles les col·locàvem sempre de la mateixa manera amb el següent ordre: la primera gavella que col·locàvem damunt el vencill tenia l'espigam orientat cap al Llevant, a continuació dues gavelles en sentit contrari i una quarta en el mateix sentit que la primera. Així quedava la garba preparada per ésser restreta, que era de fet una primera fermada. Llavors hi posàvem damunt, dues gavelles més, una contra l'altra, sempre tenint en compte l'espigam, i que la darrera gavella, les seves espigues mirassin cap al Llevant. Aleshores es desfeia el vencill i se tornava estrènyer ben fort i quedava fermada i acabada la garba de manera definitiva.

Aquesta col·locació de les gavelles servia en cas de pluja, de protecció a l'interior de la garba i evitava així que es podris.

Les garbes eren alineades una darrera l'altra, formant unes fileres ben dretes i homogènies, evitant sempre que no n'hi hagués cap davall un arbre, perquè llavors els ocells l'emprenien contra ella i se menjaven tots els seus grans, i per un altre motiu, el sol no la secava o torrava com les altres, pel fet d'estar a l'ombra.

Procuràvem tenir sempre dues o tres garbes començades, així tots teníem feina i no hi havia ningú aturat.

(continuarà)

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT

Madò Maria Ferriol Mas, que morí el passat 26 de Maig a l'edat de 88 anys.

Madò Maria Quetglas Mas, que morí el passat 26 de Maig a l'edat de 82 anys.

Que descansin en PAU.

BENVINGUTS

Na Catalina Ramis Riera, filla d'En Maties Ramis i Na Joana Maria Riera. Nasqué el passat 30 d'Abril.

N'Antoni Castelló Bergas, fill d'En Pedro Castelló i de Na Maria Bergas. Nasqué el passat 7 de Maig

N'Antoni Horrach Torelló, fill de N'Antoni Horrach i de Na Joana M^a. Torelló. Nasqué el passat 23 de Maig.

Que tot sigui enhorabona.

JA L'HAN FETA

Des de que la feren En Joan Mas Colombram i N'Ana Maria Pons Vanrell, no l'ha feta ningú més.

SERVEIS SANITARIS

<u>Dies</u>	<u>Localitat</u>	<u>Telèfons</u>
DILLUNS	MARIA	52 52 65
DIMARTS	LLORET	52 02 78
DIMECRES	COSTITX	51 31 57
DIJOUS	LLUBÍ	52 22 61
DIVENDRES	SINEU	52 08 18 52 02 92

CAPS DE SETMANA.

Els caps de setmana varien els torns de guàrdia per la qual cosa s'han de consultar els passaquins a llocs públics, Ajuntament, Unitat Sanitària, Apotecaria, per saber el que pertoca. El servei és des del dissabte a les 14 hores fins al diluns a les 9 hores.

MARIA

AJUNTAMENT:	525002
Fax	525194
METGE:	525265
APOTECARIA:	525020
ESCOLA D'ALT:	525083
ESCOLA DE BAIX:	525252
CA SES MONGES:	525144
LOCAL 3 ^a EDAT:	525564
PARROQUIA:	525033
GESA INCA	
AVARIES:	500700
BOMBERS:	085
AMBULATORI	
D' INCA:	502850
SOM DURETA:	239447
AMBULANCIES S.S	502850
(Inca)	
AMBULANCIES:	200362

BULLET de notícies

ANAU ALERTA AMB EL FOC, ES PERILLOS

Arribada la temporada d'estiu i el lògic augment de les temperatures, cal fer un recordatori sobre el perill que el foc representa. L'època de perill es contempla des del dia 1 de Juny fins al 30 de Setembre, si bé mai hi és de més extremar les precaucions a l'hora d'encendre un foc. Recordau que està prohibit encendre foc dins el bosc, que per fer-ho a menys de 400 metres del bosc s'ha de demanar permís i que no se n'ha de demanar a més d'aquesta distància d'un bosc.

Els permisos, que són gratuïts, es poden demanar a la Guarderia Forestal o a la Direcció General del Medi Natural.

Jaume Mestre.

PREPARAM EL Nº 50 DE "FENT CARRERANY"

Per tal de celebrar com toca la publicació del número 50 i al mateix temps encara que una mica tard els quatre anys de la nostra revista, tenim pensat fer una edició especial de la mateixa que coincidirà la seva sortida amb les Festes de la Mare de Déu. Des d'aquí demanem a tots els col·lectius del nostre poble i a totes les persones que tinguin alguna feina que aportar per a la confecció de l'especial, que ens ho facin arribar el més aviat possible abans del dia 5 d'Agost, si pot ésser amb fotografies o dibuixos per a il·lustrar els treballs.

El que una publicació, aquí al nostre poble hagi arribat, mes rera mes i en la nostra llengua, a tenir aquesta durada és com per a sentir-se satisfets i ho volem celebrar.

Jaume Mestre.

PROVES DE MADURESA

El Col·legi Públic Antoni Monjo de Maria de la Salut vos comunica que les proves de maduresa corresponents al Curs 1.989-90 es realitzaran a l'Escola de dalt el proper dia 12 de Juny a les 9 h. del matí.

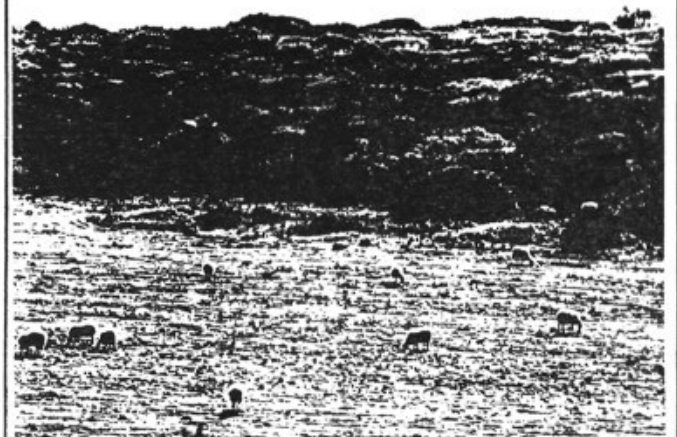
La Direcció.

EL G.O.B. HA COMENÇAT LA CAMPANYA

El Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa ha començat, després de l'aprobació de les Normes Subsidiàries de Maria, per part de la Comissió Provincial d'Urbanisme del Govern Balear, la campanya en defensa de Montblanc. Per tal cosa han editat un fulletó on fa una interpretació i una barreja de cifres ignorant el que és el projecte i el que pot significar això per a Maria (el GOB just veu Montblanc fora del context del que és el poble) dins un estil que em sembla excessivament demagògic, del que segons ells serà l'urbanització. Montblanc és catalogat pel G.O.B com un espai natural de considerable valor ecològic.

Pel proper dia 5 de Juny a la Plaça d'Espanya de Ciutat està convocada una

MONTBLANC: *un espai natural amenaçat al cor de Mallorca*

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

manifestació amb el lema "Per una Mallorca digna, prou d'urbanitzacions"

BULLIT de notícies

per tal d'impedir les que a Montblanc, sa Canova, s'Algar, Son Bauçà, Alcanada, ... es tenen pensat construir en un futur no molt llunyà.

Jaume Mestre

EXCURSIÓ DE FINAL DE CATEQUESI

El diumenge dia 20 de maig, cent al.lots -exactament cent- acompanyats dels seus respectius cataquistes i d'un dels rectors feren l'excursió per posar punt a la Cataquesi.

La part del matí anàrem a la Colònia de Sant Pere d'Artà. La Residència d'estiu de les Minyones fou un marc escaient i còmode per berenar, dinar de pa taleca i celebrar la cloenda amb la darrera reunió per grups, i sobre tot, amb la missa. Va sortir una missa participada, viscuda i gens ni mica avorrida. Tot ho feien molt bé.

El capvespre arribàrem a Aucanada, on ens banyàrem els peus -ai no més els peus- i on, baix del pins, compartirem un berenar i un refresc de comiat. Enhorabona als al.lots i de forma molt especial als catequistes, els quals, malgrat les anomalies parroquials, han seguit al llarg de tot l'any compartint l'amistat i l'Evangeli amb els nins del nostre poble. Gràcies també a tots els qui ens ajudaren -forn, autocars, famílies...- a aconseguir que aquesta reunió fos tot un èxit.

Jaume Santandreu.

PREINAUGURACIÓ

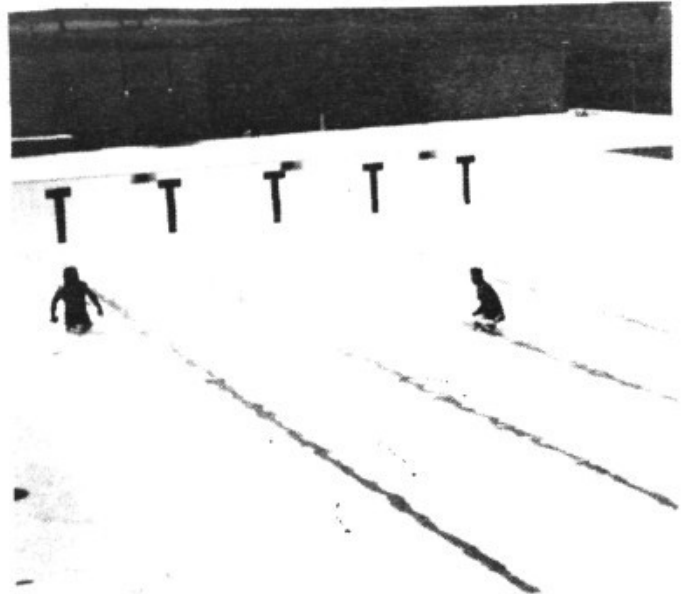
La Piscina Municipal fa hores extres. Abans de la seva obertura oficial està en plena activitat.

La gent sembla que es crema, què farà al mes d'Agost?

Però la qüestió no és aquesta, sinó d'altres com:

- Amb quin permís neden?
- Està en condicions de poder-hi nedar?
- Qui la controla i controla la gent que a tota hora és allà?

Crec que no és seriosa aquesta permissivitat per part del responsable del camp d'Esports. Això és un bordell. Seria convenient que es fes públic un

horari i unes normes i fer-les complir perquè la gent comenci a conscienciar-se de què és necessari una mica d'ordre i respecte de cara a una normativa, sinó sempre estarem dins un caos permanent.

Onofre Sureda Ribas

"El País a l'Escola"

Un grup d'alumnes de l'Institut de batxillerat d'inca Berenguer d'Anoia format per sis persones, quatre de les quals són de Maria, tots ells fan Segon de Bup, participaren al concurs "El País a l'Escola" amb un treball titulat "Problemes i anhels dels joves dels Països Catalans".

Aquest grup d'alumnes estava format per les següents persones:

- Maria del Mar Ribas Mas.
- Fc. Font Miquel.
- Biel Vanrell Mascaró.
- M^a. Margalida Jordà.
- Catalina Ramis.
- Catalina Pericàs.

Aconseguiren el segon premi per a alumnes de 2on. de BUP de tot "El País Catalans" que consistia en 50.000 pts. i anar a Barcelona per exposar el seu treball a una taula rodona.

Enhorabona a tots ells i esperam tenir l'oportunitat de publicar el treball damunt Fent Carrerany.

Onofre Sureda Ribas.

PREGÓ DE "L'ECCE HOMO" DE LA

IV

MIRAU LES SEVES ESPATLES,
esclatades té les sangs.
Mirau les seves espatles,
capolades té les carns.

Pel llarg d'una llarga història
Mallorca s'ha transformat
de concubina del moro
en reina del català,

de germana aragonesa
en presa del castellà,
per acabar en esclava
de borbons i militars.

Ha passat per la desgràcia
de les pestes i les fams.
Mil voltes espoliada
per propins i estranys,

ha estat refugi de lladres
de pirates i bergants.
Ha begut la fel amarga
de guerres entre germans.

Sap el gust de les cadenes,
les llenderes i els dogals.
Ha resistit les angoixes
de la venjança de sal.

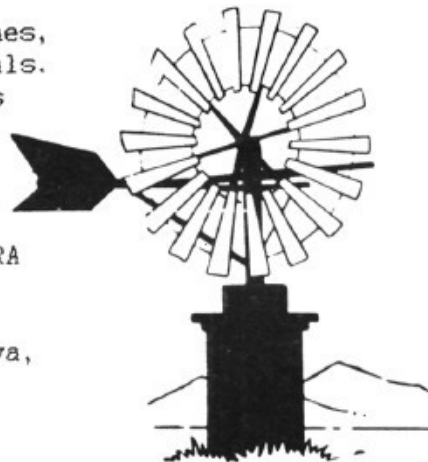
Ha conegut tota casta
d'escarnis i desenganys:
Però mai per mai la TERRA
ningú havia destrossat.

Captiva, lliure o esclava,
havia el cos conservat
intacte de tota nafra,
sense cap deformitat.

Massissa el pit de muntanya,
florida pel call del pla,
salvatges les albuferes,
verges els seus coconars,

tota enlestida de randes
que li teixia la mar:
Lliure, captiva o esclava
havia el cos conservat.

MIRAU LES SEVES ESPATLES,
esclatades té les sangs.
Mirau les seves espatles,
capolades té les carns.

Si us queden sentits encara
per escoltar nostre clam,
obriu el doll de les llàgrimes,
obriu l'orella germans:

Sense TERRA no hi ha Pàtria.
No hi ha entranya per sembrar.
Sense terra no hi ha xeixa,
no hi ha civada ni blat.

Sense terra no hi ha història.
No hi ha futur ni passat.
Sense terra no hi espiga
de gaubança per segar.

Sense terra no hi ha garbes
de germanor ni llibertat.
Sense terra no hi ha teules,
no hi ha foganya ni plat.

IV (bis)

Sense terra no hi ha vida.
Sense terra no hi ha pa.
Sense terra tot és pena.
Sense terra tot és fam.

Sense Terra no hi haurà regne,
regne lliure enmig del mar.
SENSE TERRA NO HI HAURA REGNE,
REGNE LLIURE ENMIG DEL MAR.

FLORAU DONES PIETOSSES,
vosaltres mares, plorau.
No ploreu pels vostres homes,
plorau pels vostres infants.

No ploreu pel dolor d'ara,
plorau per quan seran grans.
Ara són fills de comprada,
fills de banyuts i covards.

Demà seran carn per forca,
estol de desgraciats,
convertits a terra estranya
en forasters emigrants.

Ja no tendrem lloc per viure:
Tot ens ho hauran destrossat.
No caldrà trenar bassetges,
no hi haurà pedres per llançar.

Sense dreces ni coves
no tendrem cau per lluitar.
Sense muntanyes ni arbres,
amb tot l'aire enverinat.

PASSIÓ DEL NOSTRE POBLE. (Zona. Part)

Per la pols i la fumassa
ja no podrem respirar.
Amb la mar contaminada,
de res serviran les naus.

PLORAU DONES PIETOSSES,
vosaltres mares plorau.
No ploreu pels vostres homes,
plorau pels vostres infants. (bis)

v

AQUEST "ECCE HOMO"
que ara hem contemplat,
a la balconada
de Ca Pons Pilat

és el Poble nostre
que sofreix Passió,
tan feixuga i forta
com la del Senyor.

Fins arribar a Pasqua
resta un llarg camí
de creu i calvari,
de lluitar i patir.

Sortiran Veròniques,
en ple carreró,
deixant la trunyella
sense mocador,

envalentonades
de coratge ardent,
rentaren el rostre
de la nostre gent

de sang i crosteres,
de pols i postís
i veurem la vera
faç dels mallorquins.

Tendrem Cirineus,
Simons i Joans
de les Germanies,
que retornaran

de la Part Forana
fins a Ciutat
per fer de Mallorca
una Pàtria gran.

On cadascú porti
el pes de la creu,
i la senyera alci
de la seva veu.

Al peu del Calvari
tendrem als amics
que mostraran cara
pel nostre País.

Joseps Nicodemus,
mallorquins de cor
que per cada màrtir
trauran un llençol.

Hi haurà la presència
activa i fidel
dels nacionalistes
mallorquins d'arrel.

I la Passió un dia
tocarà la fi
i arribarà Pasqua
un bon dematí.

Del cor de l'albada
esclatarà el crit
d'albons i gatoves
que al puig han florit.

Totes les campanes
de vila i ciutat
contaran la Festa
del Ressuscitat.

TAMBÉ NOSTRE POBLE
RESSUSCITARÀ!
AMUNT L'ESPERANCA!
CORATGE, GERMANS! (bis)

Maria de la Salut Setmana Santa de 1.990

JAUME SANTANDREU

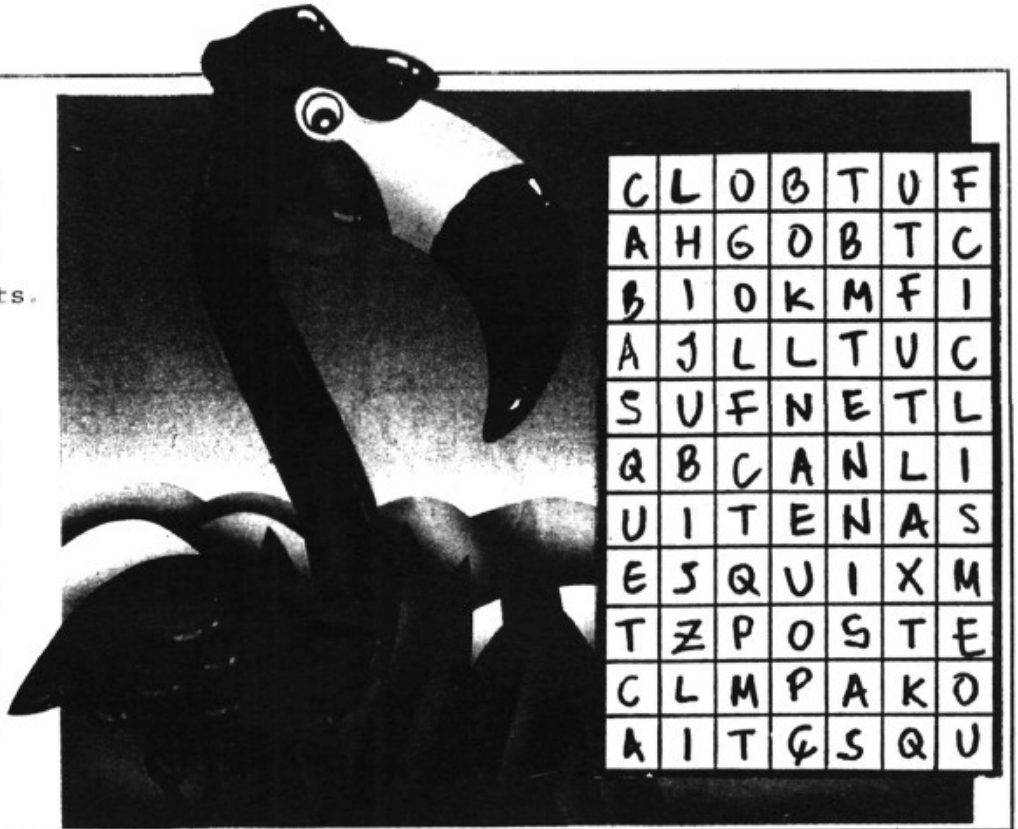
PASSATEMPS

SOPA DE LLETRES:

En aquesta sopa de lletres cercau el nom de sis esports molt coneguts.

E	S						T
W	I	U	S				E
S	N						U
I	N						Q
L	E	F					S
C	L						A
I	O						B
C	G						I
F	L	O	B	T	U	F	

SOLUCIO

En Rafel Miralles era un home ja d'edat, jubilat de tota activitat professional. Passava el seu temps en una possessió dedicat a la lectura. Un dia sofrí un accident. Una escultura de pedra de la part alta de la casa impactà en el cap d'En Rafel quan es trobava llegint en el jardí. El fort vent reinant pareixia ésser el causant de l'accident.

1er. La seva mort fou instantànea.

2on. Segons comprovà la Policia, la figura en la seva caiguda va impactar primer en la cornisa, raó per la qual cosa es va rompre en varis trossos.

3er. La cadira de brassos que ocupava va rebre l'impacte i una de les seves orelles es va rompre, justament la que es trobava més aprop del cap d'En Rafel.

4art. Quan va passar l'accident, en la casa es trobaven varis membres de la família i el servei.

5e. Uns minuts abans, havia demanat a una criada que cercàs un determinat llibre en la biblioteca.

6è. La mateixa criada fou la que va descobrir el cadàver deprés d'esser copejat per l'escultura.

La Policia va arxivar el cas. Emperò un detall demostra que va ésser assassinat. Sabeu quin?. (La solució es pot trobar en el dibuix o en el text).

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR:

ENIGME POLICIAC:

El cas tingué lloc a Anglaterra, on com és sabut els conductors viatgen al costat dret. Si com diu el vigilant, l'home disparà sobre el director a través de la finestra de l'acompanyant no és possible que la victima presentés la ferida en el costat dret. Hauria d'ha-

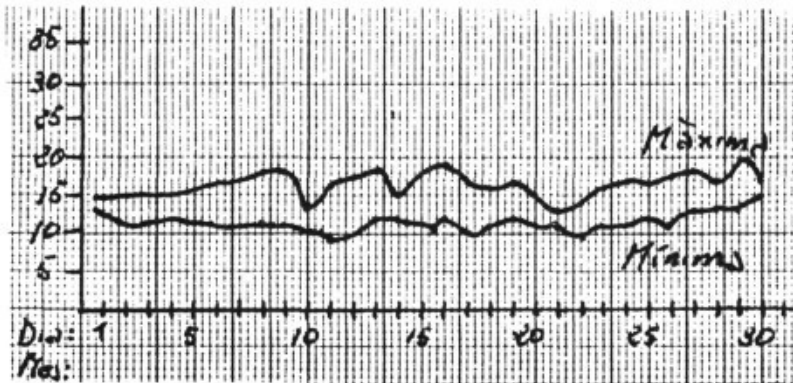
ver estat en el de l'esquerra, el que indica que el vigilant deia mentides

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		I	N	D	O	R	A	I	M	
2	T	E	A	N	I	S	I	V		
3	V	M	A	E	S	L	L	I		
4	R	R	A	S	C	A	L	L		
5	B	O	R	N	C	A	R	N		
6	I	A	Y	L	W	I	N	I		
7	M	I	N	L	A	O	N	U		
8	A	L	B	A	C	E	U	S		
9		C	L	A	R	E	N	F	A	

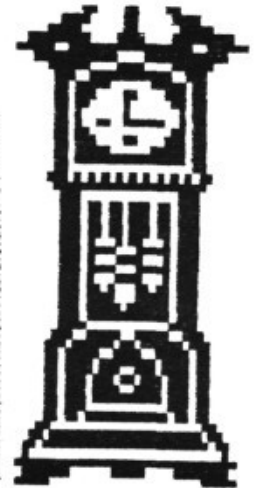

EL TEMPS

PLUVIOSITAT	
27	→ 16 P.
9	→ 33 P.
10	→ 3 P.
14	→ 5 P.
20	→ 8 P.
21	→ 5 P.
23	→ 2 P.
TOTAL = 72 P.	

e

T E M P S P A S S A T

JUNY de 1.987

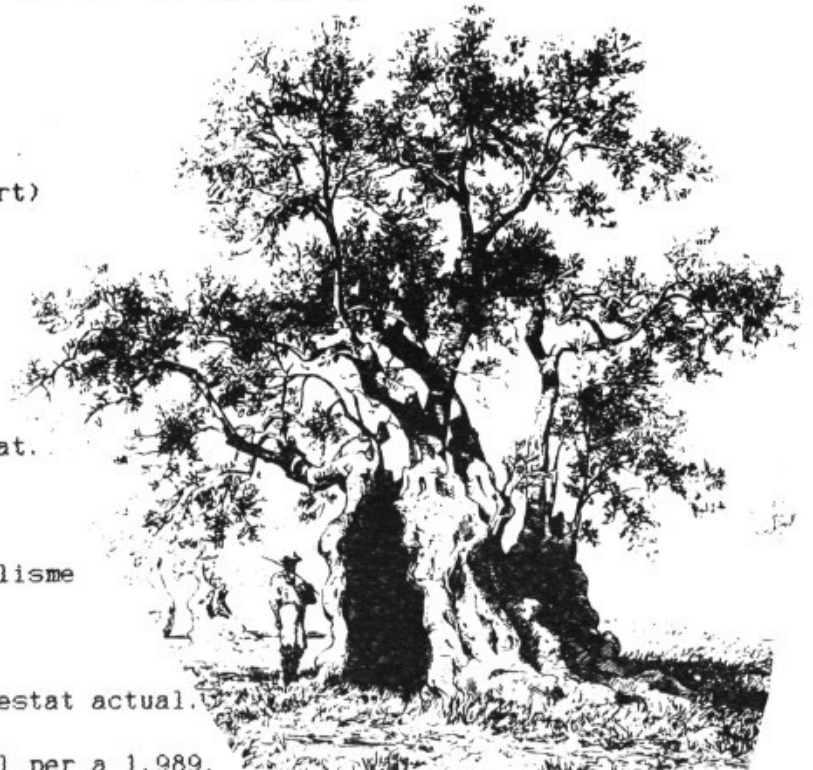
- Eleccions 10 de Juny.
- Enquesta als possibles nous batles.
- I si parlàssim d'autoritat (Zona. part)
- Pàgina pagesa: Cooperatives.
- El càncer; una malaltia tabú.

JUNY de 1988:

- Cartes literàries (Records).
- Parròquia.
- Sa Xerradeta amb l'amo En Toni Regalat.
- Pàgina Bíblica. Confirmació.
- Correu Obert.
- Casa de la Vila.
- IV Gran Premi Pla de Mallorca de Ciclisme

JUNY de 1.989:

- La població a Maria. Breu anàlisi i estat actual.
- Les herbes.
- Casa de la Vila. Pressupost Municipal per a 1.989.
- Sa Xerradeta amb En Tomeu de Deulossal.
- Nutrició IV
- Tercer Aniversari.
- Concert Joves Intèrprets.
- Carrerany Esportiu. Breu història del Motor-Club COP DE GAS.

Carrerany Esportiu

VI PLA DE MALLORCA I GRAN PREMI "LA CAIXA"

Fins al moment de redactar aquesta informació sobre el VI PLA DE MALLORCA - I GRAN PREMI "LA CAIXA", el domini dels ciclistes del Club de la nostra localitat és absolut i es demostra amb un ràpid repàs a les distintes classificacions. Són, fins aleshores, quatre jornades les que s'han celebrades i tres d'elles han estat guanyades pels nostres representants; mentre que a la classificació general, quatre dels vuit primers classificats són de l'equip de Maria de la Salut-Jumbo Tours, a més de lluir el "maillot" groc de primer classificat des de la primera jornada, quan Pere Ferriol Colombram va demostrar clarament la seva superioritat.

Pel que fa a les classificacions complementàries, a la de la muntanya Simó Darder és el primer classificat defensant el jersei rosa., mentre que Ferriol Colombram està situat a la segona posició. El mateix líder de la general ocupa la segona posició de la classificació de la regularitat després del petrer Miquel Rosselló a tan sols dos punts. Finalment, la superioritat dels mariandos també es demostra a la general d'equips, davant el Club Ciclista Petra i de l'Agrupació Ciclista de Muro.

Han estat sis el ciclistes que han defensat els nostres colors en aquesta competició a totes les etapes: Pep Payeras, Ferriol Colombram, Manuel Fernández, Ferriol Roig, Simó Darder i Tomeu Arbona, mentre que Joan Carbonell Roca va participar a les dues primeres i va abandonar després d'haver demostrat una gran potència física que li pot donar grans alegries dins el món del ciclisme.

Les distintes classificacions generals, fins a hores d'ara, estan de la següent manera:

GENERAL METES VOLANTS

1er. Antoni Gayà (Dino's)	11 p.
2on. Miquel Rosselló (Sanicalor)	10 p.
3er. Joan Tugores (Sanicalor)	6 p.

GENERAL DE LA MUNTANYA

1er. Simó Darder (Jumbo Tours)	37 p.
2on. Ferriol Colombram (Jumbo Tours)	31 p.
3er. Gabriel Alomar (Sanicalor)	20 p.

GENERAL DE LA REGULARITAT

1er. Miquel Rosselló (Sanicalor)	9 p.
2on. Ferriol Colombram (Jumbo Tours)	11 p.
3er. Antoni Gayà (Dino's)	21 p.

GENERAL PER EQUIPS

1er. Maria - Jumbo Tours	14-59-27
2on. Petra -Sanicalor	a 52
3er. Muro -Delta	a 2-31

CLASSIFICACIO GENERAL ABSOLUTA (4a. Jornada)

1er. Ferriol Colombram	Afic. Jumbo Tours	4-59-25
2on. Miquel Rosselló	Afic. Sanicalor	a 12
3er. Antoni Gayà	Afic. Dino's	a 41
4art. Ferriol Roig	Afic. Jumbo Tours	a 43
7è. Simó Darder	Afic. Jumbo Tours	a 51
8è. Manuel Fernández	Esp. Jumbo Tours	a 59
12è. Tomeu Arbona	Esp. Jumbo Tours	a 1-26

PRIMERA JORNADA: LLORITO - SANT JOAN.-

El Pla-90 es va iniciar amb una prova contra rellotge individual des de Llorito a Sant Joan sobre un total de nou quilòmetres, a través dels quals, els representants del Club Ciclista de Maria es situaven tots entre els setze primers, d'entre els noranta ciclistes que hi participaren, destacant el primer i el quart llocs aconseguits per Ferriol Colombram i Ferriol Roig. Una gran cursa la de Joan Carbonell, debutant, que es va situar al setzè lloc.

Carrerany Esportiu

1er.	Ferriol Colombram	(Jumbo Tours)	Afic.	13-41
2on.	Miquel Rosselló	(Sanicalor)	Afic.	13-57
3er.	Gabriel Moncadas	(A.C. Muro)	Juv.	14-14
4art.	Ferriol Roig	(Jumbo Tours)	Afic.	14-24
5è.	Antoni Gaya	(Dino's)	Afic.	14-26
6è.	Simó Darder	(Jumbo Tours)	Afic.	14-27
13è.	Manuel Fernández	(Jumbo Tours)	Esp.	15-02
14è.	Tomeu Arbona	(Jumbo Tours)	Esp.	15-07
16è.	Joan Carbonell	(Jumbo Tours)	Afic.	15-13
60è.	Pep Payeras	(Jumbo Tours)	Esp.	16-59
83è.	Joan Estarellas	(Jumbo Tours)	Esp.	18-21

SEGONA JORNADA: PETRA

El dimarts dia primer de Maig, amb la carretera humida, bastant de vent i un poc de fred, foren 85 els qui partiren des de Petra per disputar la prova que va liscórrer entre constants intents

d'escapada que mai posaren en perill el primer lloc de Ferriol Colombram, arribant a Petra un grup capdavanter de 32 ciclistes per decidir la victòria al sprint que va significar la segona del líder.

1er.	Ferriol Colombram	(Jumbo Tours)	Afic.	1-34-54
2on.	Miquel Rosselló	(Sanicalor)	Afic.	"
3er.	Gabriel Alomar	(Sanicalor)	Afic.	"
6è.	Ferriol Roig	(Jumbo Tours)	Afic.	"
14è.	Manuel Fernández	(Jumbo Tours)	Esp.	"
31è.	Tomeu Arbona	(Jumbo Tours)	Esp.	"
32è.	Simó Darder	(Jumbo Tours)	Esp.	1-34-59
41è.	Joan Carbonell	(Jumbo Tours)	Afic.	1-35-28

TERCERA JORNADA: SINEU - LLORET

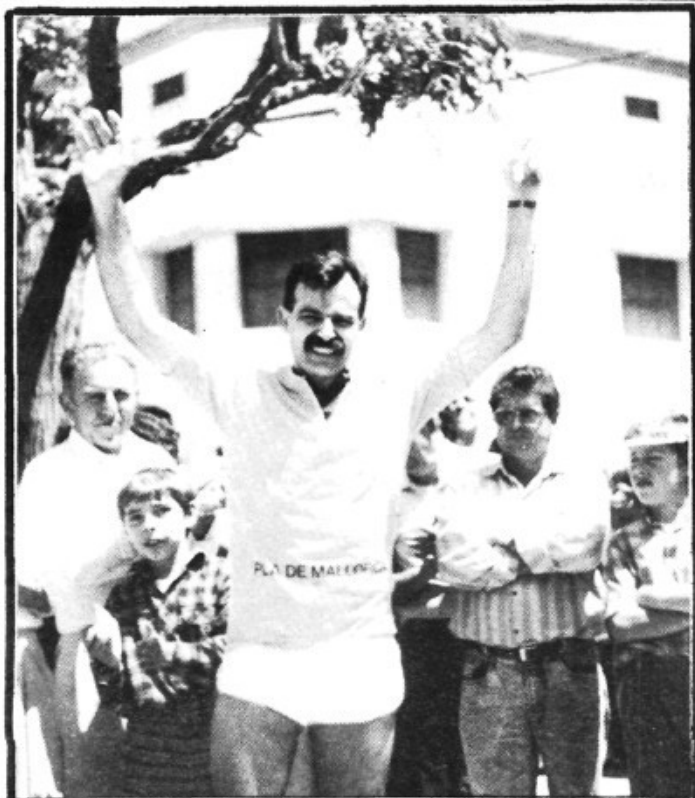
Celebrada el diumenge dia 13 de Maig pels 82 ciclistes inscrits per cobrir els 60 quilòmetres de l'itinerari. Ha estat la més disputada de les celebrades fins a hores d'ara. Des del principi es va imprimir un fort ritme entre constants atacs, tots ells anulats pel pilot manco el darrer a la sortida de Sineu, que va permetre que el juvenil de Muro, Gabriel Moncadas guanyàs en quatre segons d'advantatge sobre Rosselló, Gaya i Tugores i vuit al pilot capdavanter. La diferència de Ferriol Colombram al segon classificat, Rosselló quedà només en 12 segons.

1er.	Gabriel Moncadas	(A.C. Muro)	Juv.	1-42-16	
2on.	Miquel Rosselló	(Sanicalor)	Afic.	1-42-20	
3er.	Antoni Gaya	(Dino's)	Afic.	"	
5è.	Ferriol Colombram	(Jumbo Tours)	Afic.	1-42-24	
ex-aequo 8è.	Simó Darder	(Jumbo Tours)	Afic.	"	
"	"	8è. Manuel Fdez.	(Jumbo Tours)	Esp.	"
"	"	8è. Ferriol Roig	(Jumbo Tours)	Afic.	"
"	"	8è. Tomeu Arbona	(Jumbo Tours)	Esp.	"
70è.	Pep Payeras	(Jumbo Tours)	Esp.	2-01-29	

QUARTA JORNADA: VILAFRANCA.

Foren 81 els participants que partiren i arribaren a Vilafranca. La quarta jornada i la tercera victòria d'etapa pels nostres representants. Als pas per Muro, Manuel Fernández es va escapar amb P. Font i Pep Gaya. A l'arribada Fernández es va

Carrerany Esportiu

presentar a la meta amb set segons davant Font i 22 abans que el pilot. Això li permeté ocupar la vuitena posició a la general i la primera de categoria especial. La resta de marianos es mantenen a les mateixes posicions.

La classificació fou aquesta:

1er.	Manuel Fernández	(Jumbo Tours)	Esp.	1-28-04
2on.	Pere Font	(A.C. Muro)	Afic.	1-28-11
3er.	Miquel Rosselló	(Sanicalor)	Afic.	1-28-26
4art.	Ferriol Colombrm	(Jumbo Tours)	Afic.	"
9è.	Simó Darder	(Jumbo Tours)	Afic.	"
13è.	Ferriol Roig	(Jumbo Tours)	Afic.	"
15è.	Tomeu Arbona	(Jumbo Tours)	Esp.	"
77è.	Pep Payeras	(Jumbo Tours)	Esp.	1-43-12

Club Ciclista Maria de la Salut.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA
COMISSIÓ D'ESPORTS

Planificació
Mèdica
de l'Esport
en Edat Escolar

**ELS NOSTRES NINS SÓN
ESPORTISTES**

Carrerany

Esportiu

HA ACABAT UNA TEMPORADA
EN COMENÇA UNA ALTRA

El passat dia 11 de Maig la plantilla de l'equip de FONTHISA va celebrar un sopar de despedida de la temporada a un taller de Sineu. A la vetllada fallaran alguns membres de la mateixa i la veritat és que es va xerrar poc de futbol, tal vegada per la poca il·lusió que en aquests moments hi ha per a seguir la propera temporada. En tant, hi ha hagut un costament entre uns joves que en l'anterior temporada acabaren l'edat juvenil i que en aquesta que ha acabat no an tengut oportunitat per un o altre motiu de formar part d'algun equip. De ara a la propera temporada i manifestada a intenció de l'empresa de FONTHISA per a seguir un any més fent-se càrrec de les despeses d'un equip de futbol, pareix que queda clar el futur i que es seguirà una temporada més en aquesta competició d'empreses. No és l'hora de fer foc de la lenya caiguda, emperò la confecció de la plantilla de cara a l'any proper passa per una reestructuració, tant de jugadors com de direcció tècnica i que pot ser que sigui a Jaume Bergas al front de l'equip. Els elements de la temporada anterior han confirmat les seves ganes de seguir jugant. En Gabriel Frontera, En Xisco Lorit, En Carles Font, En Joan Morey i En Jaume Mestre, mentre que la resta ha condicionat la seva continuació a que hi hagi una àmplia plantilla i més ganes de jugar. La joventud pareix que serà la clau en el nou equip. Els nous jugadors, ja fet manifesta la seva intenció de complir en tot moment, no hem d'oblidar que ells tenien ganes de formar un equip i el fort desembós econòmic era la seva màxima dificultat. Ara, aquesta, pareix que està ja superada. En el proper número donarem més informació de com està l'assumpte.

Jaume Mestre

ELS ESCAQUISTES MARIERS OCUPEN ELS PRIMERS
LLOCS AL CAMPIONAT DE MALLORCA.

Els 10 participants que presentà el Club d'Escacs de la nostra vila aconseguiren uns resultats sorprenents i històrics. Mai el club no havia obtingut un campionat individual de Mallorca. En Jeroni Bergas (categoria 2ª) ho va aconseguir. Quedà imbatut a la seva categoria aconseguint set punts de set partides. A més, en Miquel Ferriol aconseguí el subcampionat.

A la categoria de Cadets en Xisco Mestre es proclamà Subcampió de Mallorca i en Miquel Mascaró, tercer.

Hi ha hagut altres jugadors de Maria que també participaren al torneig celebrat aquest any a Santa Margalida. La majoria d'ells aconseguiren unes puntuacions que els permeten avançar llocs en la baremació de final de temporada.

ELS DIES 22, 23 I 24 DE JUNY, MARIA DE LA
SALUT, SEU DEL CAMPIONAT DE BALEARS DE
CADETS.

El subcampionat aconseguit per en Xisco Mestre fa possible que per primera vegada el nostre club organitzi un campionat de Balears, en el qual hi participaran entre d'altres: P.J. Domínguez (Campió de Mallorca), el subcampió de Mallorca, en Xisco Mestre, el subcampió d'Espanya, en Lester Tottersal i el campió de Menorca.

L'emoció, el bon joc i la categoria d'aquests joves escaquistes asseguren tres belles jornades d'escacs, en les quals es decidirà el Campió de Balears de la categoria i per tant representant al Campionat d'Espanya.

Enric Pozo Mas

FEIM CARRERANY.

El passat diumenge dia 13 de Maig sortirem de la Plaça des Pou damunt les 9'15 h. amb la intenció d'arribar al Puig del Galatzó.

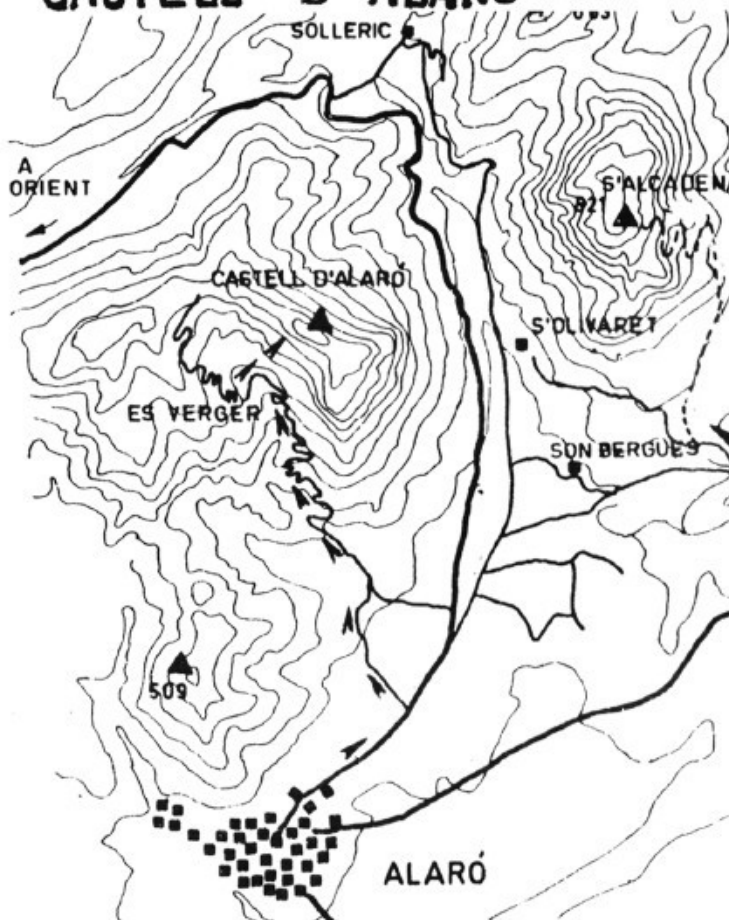
Partirem amb cotxes cap a Inca, Sta. Maria, S'Esglaieta, Esporles (aquí ferem una petita aturada per esperar-ne uns quants que venien de Palma), i continuarem Serra amunt cap a la Granja per una carretera en obres, (l'estan aixamplant i la fan el doble del que era abans). Una vegada a dalt ens aturarem tres vegades per a contemplar vistes meravelloses:

- La 1ª per a contemplar les marjades i el poble de Banyalbufar.
- La 2ª a la Torre le Ses Animes.
- La 3ª al Coll des Pi on berenarem i deixarem els cotxes.

Seguirem a peu uns dos quilòmetres a peu cap a Andratx per la carretera i agafarem un camí a l'esquerra que va a Sa Coma d'En Vidal, però el deixarem aviat i ens encaminarem cap al Pas dels Cossis fins a una coma on hi ha restes d'una sitja i la casa del carboner i seguirem cap a Sa Moleta Rasa. Com que ja eren les 13'30 h. i només érem a la meitat del camí ens quedarem aquí a dinar i contemplarem el Galatzó amb l'esperança d'arribar-hi en altra ocasió.

Després de dinar arribarem fins al Penyal des Morro. Baixarem pel mateix camí i tornarem a Maria fent sa volta per Andratx.

CASTELL D'ALARÓ

Ja pel mes que ve tenim pensat anar al CASTELL D'ALARÓ.

El Castell d'Alaró és un dels tres castells roquers de Mallorca. És anterior a la conquesta de Mallorca i és famós per la resistència que en ell feren En Cabrit i Bassa en front de les tropes del Rei Alfons III d'Aragó que els va fer morir torrats.

El Castell és avui en ruïnes i ocupa pràcticament tota la mola del Puig d'Alaró que té 820 m. i està envoltat de penyassegats altíssims.

El trajecte des d'Alaró és de 7 Km. i la pujada permet contemplar moltes belles panoràmiques del Pla de Mallorca fins a Ciutat i les impressionants perspectives que des del cim del puig es disfruta sobre la vall d'Orient i el massís central de la Serra de Tramuntana, com el Puig Major.

La sortida serà de la Plaça des Pou a les 9 h. del Diumenge 10 de Juny si no hi ha canvi.

Onofre Sureda Ribas.

